

POHJOIS-KARJALASTA KAJAHTAA!

Paikalliset sarjakuvahdistykset esittäytyvät, nyt on Joensuun SarjakuvaSeuran vuoro. Aiemmin esillä ovat olleet Lahti ja Oulu (Sarjainfo 133) sekä Tampere ja Turku (Sarjainfo 135)

JoSaSe:n puuhaosasto

Pakkohan se on myöntää, että Joensuun sarjakuvaseura toimii erittäin epäseuramaisesti ja leväperäisesti. Vastuuvapautta suositetaan ja velvollisuudentuntoa vältellään ja yritetään keskittyä rusinoiden sijasta itse pullaan. Suhteen rekisteröiminenkin on jäänyt, koska siitä seuraisi vain turhia lisävelvoitteita. Joensuun sarjakuvaseurassa voidaanakin vapautuneesti touhuta mitä huvittaa, milloin huvittaa, parhaaksi katsomallamme tavalla.

Seura on kroonisen persaukinen ja kaikki albumeista saadut myyntitulot menevät lyhentämättöminä seuraavaan sarjakuvaprojektiin. Leijonanosan seuran käteisvaroista haukkaavat aina painokustannukset ja markkinointi. Jossain määrin satsataan myös näyttelytoimintaan, uuden ja laajemman lukijakunnan toivossa. Voihan olla, että sarjakuvanäyttelyyn eksyy ihminen, joka ei ole seurasta ikinä kuullutkaan. Jos sellainen nyt on ylipäättään edes mahdollista. Sekin on tietysti pakko myöntää, että tällaisella voittoa tavoittelemattomalla toiminnalla ei näitä projekteja toteutettaisi, elleivät paikalliset apurahalautakunnat antaisi seuran toiminnalle mitään arvoa.

JoSaSe:n julkaisuja, albumeja ja CD-rom.

Albumien kannet: Ville Pirinen, CD-rom: Timo Ronkainen

Seuran puuhastelu pyörii erittäin pienellä ydinporukalla, vaikka rivijäseniä onkin runsaasti, etenkin jos lasketaan mukaan kaikki albumeissa esiintyneet tekijät vuosien varrelta. Siinä tapauksessa seura omaa huimat 60 jäsentä, vaikka tekijäkaarti vaihteleeikin melko suuresti

albumeittain. Toisaalta jokainen, jota asia sattuu kiinnostamaan, voi ryhtyä seuran postituslistan jäseneksi. Siitä ei seuraa minkäänlaisia velvoitteita tai jäsenmaksuja, mutta toisaalta ei saa myöskään jäsenkorttia tai alennusta Alkosta. Mikä ei silti estä yrittämästä.

Seuran puuhaosasto koostuu noin kolmesta asialle vihkiytyneestä paikallisesta sarjakuvasankarista, joista yhdellä on kuitenkin reippaasti muita isompi kaku. Tästä syystä seuran toiminta ei ole salaman nopeaa, eikä ihmeen nopeaa. Puuhaosaston tärkein tehtävä on tiedottaa jäseniään uusista projekteista ja haeskella mukaan uusia tekijöitä. Sama porukka päättää myös kunkin albumin tekemiseen liittyvistä asioista, kuten yhteisestä sisällöllisestä teemasta, mukaan otettavista jutuista ja tekijöille lähetettävästä palautteesta. Albumin visuaalisen ilmeen laatiminenkin on jossain määrin puuhaosaston heiniä, vaikka kansi aina

Hunt Emersonin Kalevalaa. Lemminkäinen lähtee riulle. Sariola-albumi.

Kuva: Johanna Uotinen

JoSaSen aktiivit JoSa-Sen standin edustalla Lasipalatsin aukiolla. Vasemmalta lukien: Mika Saarelainen, Petteri Lehkoinen, Jokke Saharinen, Kimmo Niiranen ja Ninka Reittu.

tilataankin luottotekijöiltä ja taitosta vastaakin hovitaitaja.

Ensin kaivettiin luurangot pöytälaatikoista

Aluksi seuran albumeissa ei kuitenkaan ollut tarinoita kokoavaa teemaa, vaan ensimmäinen julkaisu Luurankoja pöytälaatikoista (1996) oli puhdas antologia-albumi. Kyseessä oli koreaan pakettiin pakattu otanta paikallisista valiosarjoista. Tarkoituksena oli antaa pohjoiskarjalaisille tekijöille mahdollisuus saada töitään julkaistuiksi ja tuoda samalla maakunnan vahvaa ja omaleimaista sarjakuvaosaamista tunnetuksi myös valtakunnallisesti. Tavoite täyttyi heti kättelyssä ja näitä polkuja tallataan kai viimeiseen asti.

Divarin helmi (1998) jatkoi vielä tutuksi tulleella parhaat päältä -linjalla,

mutta Kalevalan juhluvuonna ulos putkahtanut Sariola (1999) noudattelikin sisältönsä osalta vuoden Kareliaanista teemaa. Tarinoita kokoavan aiheen tarkoituksena oli tehdä albumista tuoreempi ja ehjempi kokonaisuus. Kaikki sarjakuvat olivat nimittäin varta vasten teemaan väännettyjä juttuja, joita puuhaosasto kommentoi tekijöille parhaansa mukaan. Jyvät eroteltiin akanoista ja mukaan tälläytyivät myös esipuheet, iskevämmät takakansitekstit ja asia-artikkelit, esimerkiksi Kalevalaisista sarjakuvista. Silloin oltiin oikeassa paikassa, oikeaan aikaan, sillä Sariola on edelleenkin reippaasti myydyin ja suosituin albumimme, todellinen suksee.

Vuosituhannen aloitti Karelikummaa (2001), joka päivitteli edellisen albumin tarinat ja nosti paikallisuuden antologian kantavaksi teemaksi. Aihe jäi saman tien kummitlemaan seuraaviinkin julkaisui-

hin. Kaikkien tuttuja mausteiden lisäksi mukaan tällättiin vielä muutamia värisivujakin, edellisen albumin myyntimestyksen siivittämänä. Värisivuja löytyi myös seuraavasta Älppäri (2004) alpparista, jossa oli teemana rokkikukkoilu, liitetynä paikallisuuteen. Erityisen tiheesti ei rokkisarjiksia tunnu olevan tyrkyllä, joten päätimme kantaa kortemme kekoon. Ja olihan se muutenkin sopivaa, että kyseinen julkaisu näki päivänvalon juuri Suomen Roskildessa. Bonusmateriaalina oli myös rompula, jossa porauduttiin Joensuun sarjakuvaseuran historiaan ja tekijöihin, niin sarjakuvan, animaation, musiikin kuin pelienkin voimin. Siinäpä vasta rahoille vastinetta.

Seuran uusiin albumi oli paluuta comix noiriin. Tässä muhevassa Dekkarelia - Hämärähommia rajamailta (2007) antologiassa paikallisuuden rinnalle nostettiin rikosteema. Samalla Dekkarelia

©Mika K. Saarelainen

Mika K. Saarelainen: Pelko iskee. Älppäri-älppäri 2004.

paikkasi myös suomalaisesta sarjakuvan kentästä vähintäänkin albumin mentävän aukon. Myöskään kotimaisista dekkari-sarjiksista ei ole ollut ylitarjontaa, vaikka romaanimuodossa rikostarinoita ahmivat, ainakin myyntitilastojen mukaan, lähes joka jannu.

Kesällä 2008 oltiin näyttävästi esillä Helsingin keskustassa Lasipalatsin aukiolla. Kyseessä oli, ainakin seuran mittapuulla mitattuna, megalomaaninen Eessuntaassun -sarjakuvanäyttely, joka esitteli Joensuun sarjakuvaseuran toimintaa, tuotantoa ja tekijöitä. Tällä kertaa teemana oli kaikenlainen liikkuminen Joensuu-Helsinki välillä. Näyttely liittyi samaan aikaan tapahtuvaan Pohjois-Karjalan Helsinki-esittäytymiseen. Yleisön pyynnöstä kokonaisuus viivähti paikalla vielä toisenkin kuukauden, ennen kuin se siirtyi Joensuun Popkadulle suppeamassa muodossa.

Trilogiasta tuli kvartetti ja tullee kvintetti?

Seuran ensimmäinen teemallinen albumi Sariola aloitti maailmankaikkeuden ainoan neliosaisen kareliaanitrilogian. Teema jatkoi eloaan luontevasti vielä Karelikumman ja Älppärinkin sivuille ja venyi lopulta Dekkareliaankin, muotoutuen kvartetiksi. Nyt alkaa kuitenkin vaikuttaa siltä, että trilogia venähtää vielä kvintetiksikin, jos Eessuntaassun näyttelymateriaalista saadaan albumi aikaiseksi. Se olisikin melkoinen juttu, sillä tarkoituksena on julkaista antologia, aivan kuten näyttelymateriaalikin, nelivärisenä. Eipä siis aikaakaan, niin Joensuun sarjakuvaseuran albumisarja alkaa muistuttamaan Kalle Päätalon Iijoki-sarjaa, mutta onneksi vain pituutensa puolesta.

PS: Pikkuisen hämmennystä seuran riveissä aiheuttaa se, kuinka Joensuun sarjakuvaseura oikeastaan sijoittuu kotimaan sarjakuvakentälle. Asia on tullut esille erityisesti Helsingin sarjakuvafestivaaleilla vuosien mitaan. Meiltä on toistuvasti kysytty, että mitä me oikeastaan tehdään Pienlehtitaivaassa, omakustannelehtien puolella, näyttävien albumeidemme kanssa. Meidän paikkamme olisi kuulemma sarjakuvakustantamoiden yhteydessä. Vaikka asia tietysti tavallaan imartelee, ovat albumimme silti vain omakustanteita. Myyntipaikastamme meillä ei ole varaa maksaa mitään, sillä jo pelkkä matka Helsinkiin meinaa räjäyttää seuran pankin. Emme edes haluaisi oikeiden kustantajien joukkoon, emmekä sinne edes kuuluisi. Asiaan tuo kiinnostavan lisänsä se, että festareiden Taivaallisin pienlehti -skabaan antologia-albumimme ovat toistuvasti olleet liian koreita. Niiden kun pitäisi olla kopiaimalla tehtyjä pieniä sarjaku-

Kuva: Jokke Saharinen

Eessuntaassun Lasipalatsin aukiolla.

valehtisiä. Tilanteemme on siis mielenkiintoinen; toisaalta albumimme ovat liian näyttäviä (ja kalliita) pienlehdiksi ja toisaalta liian vaatimattomia kilpailemaan edes pienkustantajien kanssa. Pienoinen ristiriita sanoisin. Jotenkin sitä toivoisi,

että edes sarjakuvakentällä saisivat kaikki kukat kukkia, juuri sellaisina kuin ne ovat, ilman ahdistavia ja ahtaita määritelmiä siitä, kenen joukoissa seisot. Sitä odotellessamme jatkamme toimintaamme kuitenkin entiseen malliin.

Kimmo Niiranen

JoSaSen pääpuuhamies ruudun vankina Lasipalatsin aukiolla.

**JOENSUUN
SARJAKUVA
SEURA**

Pikakelausta: Top 5

1996: Debyytti albumi Luurankoja pöytälaatikoista oli ainakin seuralle suuri tapaus.

1998: JoSaSelle myönnettiin Joensuun kaupungin 150-vuotisjuhlavuoden taidepalkinto.

1999: Sariolaan saatiin mukaan legendaarinen sarjisguru Hunt Emerson, eikä häntä tarvinnut siihen edes erityisemmin houkutellessa. Hän nauttiikin JoSaSen (ainoasta) kunniajäsenyydestä.

1999: Sariolaa myytiin kuin siimaa ja joulumarkkinoille valmistuneesta albumista täytyi hetimiten ottaa

toinen painos, joka on nyttemmin taas loppuunmyyty.

2008: Eessuntaassun -suurnäyttely Helsingin Lasipalatsin aukiolla osoittautui niin suosituksi, että se sai lisäkuukauden.

Seikkailut jatkuvat...

Jokke Saharinen & Kimmo Niiranen
Joensuun SarjaKuvaSeuran puuhaosasto

<http://www.kansalaistalo.fi/josase/index.html>